

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

ดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู*

THE DEVELOPMENT OF DIGITAL TECHNOLOGY COMPETENCY ENHANCEMENT OF LEARNING MANAGEMENT PROGRAM FOR PRACTICE TEACHERS

สถิตย์ กุลสอน¹ และ จุติวิสต์ มั่นกิจ²

Sathit Koonsorn¹ and Thitiwat Mankit²

¹⁻²คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล

¹⁻²Faculty of Education, Santapol College, Thailand

Corresponding Author's Email: kulsorn@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ระยะเวลาที่ 2 พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และ ระยะเวลาที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 26 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ยุคเทคโนโลยีดิจิทัลมี 5 องค์ประกอบ คือ การวิเคราะห์หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี

* Received 23 July 2024; Revised 29 July 2024; Accepted 22 August 2024

ดิจิทัลพัฒนาการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ และการประเมินผลและวิจัยพัฒนาการเรียนรู้ 2) การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ยุคเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหากระบวนการพัฒนาโปรแกรม และการวัดและประเมินผล โดยผลการประเมินโปรแกรมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการศึกษาการใช้โปรแกรมพบว่า 3.1 ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลหลังพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาโปรแกรม, สมรรถนะการจัดการเรียนรู้, นักศึกษาฝึกประสบการณ์

Abstract

This research aimed 1) to study the components of competency in learning management with the digital technology of teaching professional trainee students 2) to develop a program to enhance the competency of learning management with the digital technology of teaching professional trainee students, and 3) to study the results of using the competency-building program. Learning management with digital technology for teaching professional training students, Phase 1, studying learning management competency components. The group of information providers is 7 experts. Phase 2: Develop a program to enhance the learning management competencies of experiential students. The group of information providers There were 7 experts and in the second phase, the sample group consisted of 26 teaching professional training students by selecting purposive sampling. Research tools included interviews, questionnaires, and evaluation forms. Data were analyzed by averaging, standard deviation.

The research results were found as follows:

1. The research results on competency in learning management in the era of digital technology have 5 components: curriculum and learning content. learning management using digital technology to develop learning Setting up the environment and atmosphere and evaluating and researching learning development.

2.The Research results on the development of a program to enhance learning management competency in the digital technology era of teaching students. There are 5 elements: principles, objectives, content, development methods, and measurement and evaluation.The program evaluation results were appropriate at the highest level.

3. The results of the program evaluation found that 3.1 The results of the knowledge test regarding competency in learning management with digital technology after development were higher than before the development at a statistical significance of .05 and 3.1 The results of the satisfaction assessment of students who attended. Overall participation in the program was at the highest level.

Keywords: Program development, Learning management competency, Student training experience

บทนำ

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology) ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโลกสู่สังคมอิเล็กทรอนิกส์ (E-Society) เกิดการสื่อสารแบบไร้พรมแดนที่สังคมโลกถูกเชื่อมโยงด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและพัฒนาสื่อการเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูยุคเทคโนโลยีดิจิทัล ต้องปรับเปลี่ยนวิธีจัดการเรียนรู้จากผู้บรรยายเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้แสวงหาวิธีสร้างองค์ความรู้และสร้างสรรค์ประสบการณ์รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศการเรียนรู้เหมาะสมบริบทสาระวิชาด้วยการจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เป็นเสมือนโลกจำลองที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะและความสามารถแบบห้องเรียนเทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับจิตินา วรรณศรี (2564) ที่ว่า ปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนรู้คือ การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสสำหรับผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติตามความถนัดและความสนใจ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลที่หลากหลาย แต่จากสภาพการจัดการเรียนรู้ปัจจุบัน พบว่า ครูมีความเชี่ยวชาญทักษะและความสามารถจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังขาดความรู้ ความเข้าใจ

ในการวัดประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และขาดทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556)

ปัจจัยสำคัญที่เป็นพลังในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้สู่เป้าหมายของหลักสูตรในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลคือครู จึงต้องพัฒนาสมรรถนะสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน แต่การที่ครูจะมีสมรรถนะที่สูงขึ้นและมีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจึงต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนมีความชำนาญ แต่ปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้อยังไม่มีความชัดเจนเท่าที่ควร จากการศึกษาของสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา พบว่าการพัฒนาครูยังขาดแนวทางพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ และยังไม่มีความมาตรฐานที่ชัดเจน ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านการจัดการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับขั้นตอนและวิธีการประเมินผลการดำเนินงาน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2561) ครูในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล จึงควรได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนได้แก่ 1) ความรู้และทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระวิชาที่รับผิดชอบ 2) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับบูรณาการเนื้อหาสาระวิชาที่หลากหลาย 3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง 4) จัดกิจกรรมให้เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ระหว่างผู้เรียนกับครู เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เป็นประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน 5) มีทักษะการสื่อสารและการจัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ 6) สร้างสรรค์กิจกรรมเรียนรู้ที่แปลกใหม่ โดยเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง 7) มีความรักความหวังใยต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

สถาบันการผลิตครูต้องพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้เอื้ออำนวยต่อบัณฑิตครูได้เรียนรู้งานในแบบอย่างครูที่ดี ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์ มีปัญญา มีความคิดอย่างเป็นระบบและสามารถสร้างเสริมทักษะสำคัญที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) สถาบันผลิตและพัฒนาครู ต้องให้นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในสถานศึกษาที่ได้รับรองมาตรฐานเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์ที่คุรุสภากำหนด คือ 1) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน และ 2) ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเพื่อให้มีสมรรถนะสามารถจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551) ดังนั้น การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จึงเป็นหัวใจสำคัญการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ที่มุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะความสามารถประสบการณ์การจัดการเรียนรู้และการฝึกแก้ปัญหาตามสภาพแวดล้อมบรรยากาศจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ Wenglinsky (2006) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียน

เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และการจัดการเรียนรู้ที่ดีมีคุณภาพก็จัดให้เป็นส่วนสำคัญในการกำหนดคุณภาพของครูที่ดี หากครูขาดคุณภาพด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้หรือเลือกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล อาจทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและมีทัศนคติในแง่ลบต่อกระบวนการเรียนรู้ย่อมทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้อยคุณภาพตาม (นนทลี พรธาดาวิทย์, 2561)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาวิชาชีพครู วิทยาลัยสันตพล จึงมีแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยการวิเคราะห์สมรรถนะที่จำเป็นต่อการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาและสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาและเพื่อนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการขับเคลื่อนพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงของสังคมโลกยุคเทคโนโลยีดิจิทัลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
3. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นอาจารย์สอนในสถาบันอุดมศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก มีประสบการณ์สอนและการนิเทศการศึกษา อย่างน้อย 3 ปี จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์ ที่สำเร็จ

การศึกษาระดับปริญญาเอก ที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน และครู ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก มีประสบการณ์ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยนำร่างโปรแกรมและคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมโดยการสัมมนากลุ่ม (Focus Group) และนำโปรแกรมไปทดลองใช้ในสถานศึกษาหน่วยฝึกในพื้นที่จังหวัดหนองคายและจังหวัดบึงกาฬ จำนวน 26 แห่ง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 26 คน

ระยะที่ 3 ผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู ที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ในสถานศึกษาหน่วยฝึกในพื้นที่ จังหวัดบึงกาฬและจังหวัดหนองคาย จำนวน 26 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย มีจำนวน 4 ชุด ดังนี้

1. แบบประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแนวคำถามการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และการใช้ภาษาโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80 -1.00 และทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

3. แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00

4. แบบทดสอบ แบบประเมิน แบบประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำร่างองค์ประกอบ เพื่อเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน พิจารณาประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2564 ถึง 31 ตุลาคม 2564 และวิเคราะห์ข้อมูล สรุปเพื่อนำไปใช้ใน ระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ยุคเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้วยการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โปรแกรมและเอกสารประกอบร่างโปรแกรมด้านโครงสร้าง องค์ประกอบ ขั้นตอนกิจกรรม และการนำโปรแกรมไปใช้ในสถานการณ์จริง รวมทั้งข้อเสนอแนะ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการสัมมนากลุ่มเพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และเอกสารประกอบร่างโปรแกรม โดยเก็บข้อมูล ระหว่างวันที่ 23 กรกฎาคม 2565 ณ ห้องประชุมคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล วิเคราะห์ สรุป ข้อมูล นำไปใช้ในระยะที่ 3 ต่อไป

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเก็บข้อมูลทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยเก็บข้อมูลก่อนทดลองใช้โปรแกรม ด้วยการนำโปรแกรมทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มทดลองเดี่ยว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-group Pretest-posttest Design) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 เป็นเวลา 1 ภาคเรียน และนำผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล มาวิเคราะห์และรายงานผล และประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้โปรแกรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ (Midpoint) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่มด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ยุคเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การวิเคราะห์หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ 2) การออกแบบจัดการเรียนรู้ 3) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดการเรียนรู้ 3) การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ และ 5) การประเมินผลและวิจัยพัฒนาการเรียนรู้

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ยุคเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ยุคเทคโนโลยีดิจิทัล และคู่มือการใช้โปรแกรมมี 5 องค์ประกอบได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการโปรแกรม และ 5) การวัดและประเมินผล โดยกำหนดโครงสร้างกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ วิธีการเสริมสร้าง นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และการวัดประเมินผล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1) ขั้นตอนการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล 2) ขั้นตอนการออกแบบจัดการเรียนรู้ 3) ขั้นตอนการจัดระบบการเรียนรู้ และ 4) ขั้นตอนการวัดและประเมินผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผลการประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบสมรรถนะ	\bar{X}	S.D	ระดับความเหมาะสม
การวิเคราะห์หลักสูตรและสาระการเรียนรู้	4.85	0.38	มากที่สุด
การออกแบบจัดการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
การวัดและประเมินผล	4.57	0.53	มากที่สุด
รวม	4.68	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา

เป็นรายองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ การออกแบบจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาการนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไปใช้

3.1 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลก่อนและหลังพัฒนาโดยใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูก่อนและหลังการพัฒนาโดยใช้โปรแกรม

ค่าสถิติ	n	ก่อนพัฒนา		หลังพัฒนา		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	26	4.11	0.14	4.62	0.15	24.42*

*P<.05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้หลังได้รับการพัฒนาโดยใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมโดยรวมและรายด้าน

รายการ	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การดำเนินการตามโปรแกรมขั้นวิเคราะห์หลักสูตรและสาระเรียนรู้	26	4.50	0.50	มากที่สุด
การดำเนินการตามโปรแกรมขั้นดำเนินการพัฒนาทักษะเทคโนโลยี	26	4.65	0.48	มากที่สุด
การดำเนินการตามโปรแกรมขั้นออกแบบจัดการเรียนรู้	26	4.62	0.49	มากที่สุด
การดำเนินการตามโปรแกรมขั้นการจัดระบบการเรียนรู้	26	4.53	0.50	มากที่สุด
การดำเนินการตามโปรแกรมขั้นการวัดและประเมินผล	26	4.52	0.50	มากที่สุด
รวม	26	4.56	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D.=0.49) เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การดำเนินการตามโปรแกรมขั้นพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.65$, S.D.=0.48) รองลงมาได้แก่ การดำเนินการตามโปรแกรมขั้นออกแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.62$, S.D.=0.49) ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การดำเนินการตามโปรแกรมขั้นการวิเคราะห์หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D.=0.50)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาคงประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ 1) การวิเคราะห์หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ 2) การออกแบบจัดการเรียนรู้ 3) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดการเรียนรู้ 4) การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ และ 5) การประเมินผลและวิจัยพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้มีการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่สอดคล้องเหมาะสมกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ยุคเทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับหลักการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) ที่ว่า องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ 2) การออกแบบการเรียนรู้ 3) การพัฒนาผู้เรียน และ 4) การบริหารจัดการชั้นเรียน และสอดคล้องกับหลักการแนวคิดของ McClelland (1993) ที่ให้ความเห็นว่า สมรรถนะเป็นคุณลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคลซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลสามารถสร้างผลการปฏิบัติงานในงานที่ตนรับผิดชอบให้สูงกว่าหรือเหนือกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และคู่มือการใช้โปรแกรมโดยมีองค์ประกอบโปรแกรม 5 องค์ประกอบคือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมในระดับมาก สอดคล้องการวิจัยของ เพชรจันทร์ ภูทะวัง (2564) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1.หลักการ 2.วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3.เนื้อหา 4 การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และผลการประเมินโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมในระดับมาก และสอดคล้องการวิจัย บุญฤดี อุดมผล (2564) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการศึกษาการนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูไปใช้ พบว่า 1) ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลหลังพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของบุญฤดี อุดมผล (2564) ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นักศึกษามีสมรรถนะความเป็นครูหลังการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) การรับรู้ถึงความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องงานวิจัยของไฉไลศรี เพชรไต้ และเพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2563). ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจผู้เข้าร่วมโปรแกรมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูที่ร่วมโปรแกรมอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ 2) การออกแบบจัดการเรียนรู้ 3) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดการเรียนรู้ 4) การจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ และ 5) การประเมินผลและวิจัยพัฒนาการเรียนรู้ ผู้วิจัยเห็นว่าโปรแกรมดังกล่าวมีประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความถูกต้องสามารถ

นำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ จากการวิจัยดังกล่าวจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้คือ 1) สถานศึกษาควรบูรณาการรูปแบบจากโปรแกรมไปส่งเสริมให้ครูบูรณาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมครูสามารถบริหารจัดการเวลาในการพัฒนาตามกระบวนการพัฒนาของโปรแกรมจึงจะส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาเพิ่มเติมในการนำโปรแกรมไปใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านอื่นของครู 2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้วิธีพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลข้าราชการครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- จิติมา วรณศรี. (2564). การบริหารจัดการศึกษายุคเทคโนโลยีดิจิทัล. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ฉัตรชัย หวังมีจงมี และองอาจ นัยพัฒน์. (2560). สมรรถนะครูไทยศตวรรษที่ 21: ปรับการเรียนรู้เปลี่ยนสมรรถนะ. วารสารสถาบันเสริมศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 20(3), 71-81.
- ไฉไลศรี เพชรใต้ และเพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2563). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(11), 170-184.
- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2561). การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning. กรุงเทพฯ: ทริปปี้แอดดูเคชั่น.
- บุญฤดี อุดมผล. (2563). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เพชรจันทร์ ภูทะวัง. (2565). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (พ.ศ.2551 – 2565). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2561). สมรรถนะ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). บทวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอ
แนวทางการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิก
จำกัด.

McClelland, D. (1993). Testing for Competency Rather than for Intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14.

Wenglinsky, H. (2006). Technology and Achievement: The Bottom Line. *Educational Leadership*, 63(4), 29-32.